

dva pesnika iz Čehoslovačke

miroslav florljan

PTICA

Znao sam jednim pokretom
tvoje ruke –
golubicu što kljuca na pisačkoj mašini.

Isto sam znao oštrom senkom
gnevnog labuda,
tvoje obrve.

I plamenaka, plamenaka
naslepo.

celu te doživljam
tek sada,
dok očekujem te na praznom nebu.

NE IDEŠ MI IZ GLAVE

Ne ideš mi iz glave kao reči
tako stvarne i divno stroge,
po ceo dan skandiraju te
moje noge.

Hodim promrzao i zaključan
u kožu, u samrtne kosti,
ali taj stih koji ćutim
zna o milosti.

PRENOŠENJE KLAVIRA

Selimo klavir na najviši sprat,
to je krilo na kojem su improvizovali
Čajkovski i aprilske kiše;
zaboga, koliko još stepenika,
koliko još okreta, klize
blatnjavi đonovi, koliko još...
Stepenište je uzano, gde ga samo spustiti
za tren, za predah –
ne vidimo se, spojeni ogromnom težinom,
leđa govore više nego pogledi,
stalno gledamo nečija leđa.
Ne razumemo se posebno u muziku i na koncertu
smo bili dva-tri puta iz dužnosti,
ali znamo da ovaj klavir moramo bez pogovora da
prenesemo,
ovaj naročito slavan sanduk.

ZAPIS O POTOPU

Noć. Lišća šušanj.
Pogledala si
i – sevnulo je.

Posle se otvorilo nebo.

(Uzeli smo tada Brema
s božjom gamadi,
šaku
oblutaka
za bacanje po vodi)

Ujutro je bio naokolo
samo
veliki vodeni prsten

Razgovarali smo
tudiim laganim jezikom
mogućno hebrejskim
a beli anđeli
traptali su neonskim očima
Četrdesetog dana zujala je tišina
i ja sam zviždao kao brusač noževa!

Do mokrog i smradnog vetra

Polako si izvila
dim cigarete,
sivu golubicu.

Prepevao sa češkog Radomir MIĆUNOVIĆ

BELEŠKE O PESNIKU

Miroslav Florljan rođen je 10. maja 1931. u starom rudarskom gradu Kutnoj Hori. Završio je bibliotečki odsek na Filozofskom fakultetu u Pragu, radio kao redaktor u Čehoslovačkom radiju i kao urednik u jednoj izdavačkoj kući.

Dobio je nekoliko značajnih nagrada za stvaralaštvo. Objavio je: *Verenički prsten, Cesta ka suncu, Bliski glas, Otvoreni dom, Vrtoglavica, Beleška o poplavi, Tiha pošta, Inicijali, Jahanje na skakevcu, Nebesko plavetnilo, Crni med, Stihove, Brekinje, Dogovoreni znaci i Pesme*.

Stihovi koje donosimo preuzeti su iz zbirke *Pesme*, objavljene u ediciji *Pegaz*, čiji izdavač je Udruženje čehoslovačkih pisaca. Melodijska evokacija, senzibilitet, snaga zapažanja svakodnevnih stvari i poetsko-filozofska silka sveta u Florljanovoj poeziji su nezaobilazne vrline. Poseban akcenat stavljen je na ljubav, koja kod ovog pesnika dobija arhetipske razmere i predstavlja prauzor ljudskih odnosa.

Stihovi M. Florjana prevedeni su na više jezika. I sam Florljan se bavi prevodenje. Piše još prozu i tekstove za decu.

(R. M.)

milan rufus

STARCI

Istupi sa puta,
skloni se.
Skini šešir,
oni se vraćaju.

Već su bili tamo i idu.
Prepuni,
da pod njihovim korakom staza se spotiče.
Tako su teški time što su videli.

Idu i jesu.
Ti ćeš tek da budeš.
Skloni se,
prazan i srećan.
Pasi, životinjice.

MUZIKA POD LEDOM

Ipak će to svakog da stigne.

Doći će do nas i doći k vama.
Da glavu u nagloj osami
važje čovek na dlanu.

Odane stvari čute. Zemlja i šume –
sve tiho te spominje.

A ti sam u toj tišini spoznaš, da si
dubina.

ŽITO DOZREVA

Najpre se pokloniti vrhom.
Kao islamci svojoj džamiji

Potom otići
na visokim kolima
u božje mlinove.

ŽENA U POLJU

Sestra mekote i majka hleba.
Vuče se na nestrpljivim nogama.

Na nogama koje mogu toliko da ponesu
od deset života, što ih iznesu,
na njima
sagrade hram,
i hleba samelju.
Ide
i pred sobom i za sobom ima šta da peče
Davno znajući da sama je i glad,
i hrana.

A tamo gde bosu nogu stavi,
zemlja meko zapređe,
i pod travom
osećajući je.

Prepev: R. Mićunović

BELEŠKA O PESNIKU

Milan Rufus (1928) otvorio je novu etapu u posteratnoj slovačkoj poeziji. Vratio je lirski subjekat u poeziju, označio razdoblje moralnog obračuna s vremenom i njegovim dilemama. Rufus je u svojim zbirkama stihova «Kad dozrevamo» (1956), «Zvona» (1968) i «Što siromašnih» (1972), kako kaže Dušan Karpatski, sa smislom za tragiku savremena života reagovao celovito na životnu stvarnost, otvoreno izražavajući bolno osećajno iskustvo. Njegove knjige su potresno svedočanstvo o nemoći poezije da promeni svet.

Rufus je znao da čuti po deset godina, da ne objavi nijednu zbirku, suočen sa složenosti života.

Otud su njegove pesme bliske baladama.

(R. M.)

četiri pesme

Jovan koteski

STATUA 1

Nadoše je obasjanu vlastitim sjajem
nedaleko od hrama
međ raskomadanim glinenim predmetima.
Iznutra joj šikljahu struje
davnajne zore.
Telom kojim može da probudi
ruku i misao u tajnoj ćutnji,
ona bi zatečena na delu!
Naokolo joj je živim slikama
proleće razlistavalo ime:
na usta joj je sipalo mladost,
u kosu miris krina,
u prste srebro razliveno. . .
Iskaljanim telima od uzbuđenja
pred svetim Oltarom
kamenovani od vremena
pesnici joj čitahu presudu,
čučeći na vlažnom tlu
gde je likovala priroda.

STATUA 2

Anti Popovskom

Niko je nije izvajao Zaspala je
jednog toplog dana usred makova polja
Iz njene boljke izlegoše se vile
i između vrata i lobanje
nadoše kristalnu suzu
Skupi joj zar Metni joj
ga u srce koje još izdržava
Sa prsa joj je izmileo
studen lančić od zmije Haj
iz snežnog mermersa šiklja joj mleko
i ženka orla joj klikće
između bokova Ozgo
tri pauna složno kao smrt
vuku joj kočije nebeske

SCENA

Prsti takođe žensko telo
i ono poteče oblinom
kao svetlost noćna
Potom se mešahu
jegulje u klopci
i bi nešto lepo
kao otvaranje sveta knjige
kao ulazak u Herakleju
I nije se smelo zaboraviti
ono od čega je žena satkana
možda njen glas
ili jezik koji pravi
još svežije zelenilo
Nešto što klizi naniže
kao kovanica
mogućeg bisera

PESMA

Zamrsila je pređe u sebi
i suprotne sile povukoše je u nepovrat.
Nije mirovao glas, ni telo,
a pas koji je njušio tragove
nije skakutao prastarim ritmom.
I odjednom – jezero!, a talasi
stvarahu muziku i galeb
je letao u predelima sna.
Ah, pokupi naše mere,
lati se sočnih, čistih užitaka! Malo je trebalo da te
učinimo
boginjom. Ali ti si se skamenila, a mi,
zar smo mogli da ti udenemo dušu
i da te pustimo duž strmih puteva!

Prevod s makedonskog

R. Vasilevski